Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000096140
Datum:	8 maart 2022
Opsteller:	E.J. Roza
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Bijsteren
Onderwerp:	Collegeadvies initiatiefvoorstel opt-in systeem ongeadresseerd reclamedrukwerk

Het college van B&W besluit:

1. In te stemmen met het advies inzake het initiatiefvoorstel over de invoering van het opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk via bijgevoegde raadsinformatiebrief;
2. De raad voor te stellen om de eenmalige communicatie- en uitvoeringslasten van € 60.000,- te betrekken bij de berekening Afvalstoffenheffing 2023;
3. De raad voor te stellen om de incidentele lasten voor de toezicht en handhaving van € 15.000,- voor gedurende twee jaar (2024 en 2025) te betrekken bij de berekening Afvalstoffenheffing 2024 en 2025.

Inleiding

In de vergadering van 17 februari 2022 heeft de gemeenteraad van Harderwijk ingestemd met het initiatief van de fracties van ChristenUnie en D66, om een raadsvoorstel in behandeling te nemen voor de invoering van een opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk.

Het recht van initiatief van raadsleden is vastgelegd in artikel 28 van de Organisatieverordening van de gemeenteraad. In dit artikel is bepaald, dat de gemeenteraad, voordat het raadsvoorstel inhoudelijk wordt behandeld, het college in de gelegenheid moet stellen om een advies te geven bij het raadsvoorstel. Het college wordt geacht binnen drie weken na ontvangst van het raadsvoorstel zijn advies via de raadsgriffie aan de gemeenteraad kenbaar te maken.

Het presidium van de gemeenteraad brengt daarna het raadsvoorstel en het advies van het college via de raadsgriffie in een inhoudelijk besluitvormingsproces; te beginnen met een beeldvormende behandeling in één van de raadscommissies.

De reactietermijn van drie weken heeft het college overschreden, omdat een paar weken meer tijd nodig was om de gevolgen voor toezicht en handhaving nader te onderzoeken.

Via bijgevoegde raadsinformatiebrief geeft het college haar advies.

Kader

Het kader wordt gevormd door: artikel 28 van de Organisatieverordening van de gemeenteraad;

Alternatieven

- De gemeenteraad geen advies mee te geven over het initiatiefvoorstel of
- de tegenreactie van de branche met een digitale sticker, InMijnBus.nl, af te wachten, zie verder raadsinformatiebrief.

Beoogd effect

Het beoogd effect is om de gemeenteraad van een aantal inhoudelijke, procesmatige en financiële adviezen mee te geven over de gevolgen van een opt-in systeem, alvorens de gemeenteraad hierover besluit.

Argumenten
Het college geeft haar reactie en adviezen via bijgevoegde raadsinformatiebrief. Voor de volledigheid volgt hieronder een samenvatting van de adviezen.

Adviezen
Het college staat positief tegenover het beoogd effect van het initiatiefvoorstel, namelijk milieuwinst en een bijdrage aan de lokale duurzaamheidsdoelstellingen door verspilling van papier en inkt tegen te gaan en het aantal kilometers te verminderen dat voertuigen moeten afleggen in het logistieke proces van de productie, verspreiding en het inzamelen van drukwerk.

Betrek uitgeverijen en verspreidingsorganisaties
In het initiatiefvoorstel geeft de raad aan dat de huis-aan-huis kranten en nieuwsverspreiding uit minimaal 30% nieuws moet bestaan. Uit eerdere verkennende gesprekken in de afgelopen jaren is gebleken dat het belang en verdienmodel van uitgeverijen en de verspreidingsorganisaties in het gedrang dreigt te komen bij de invoering van de JA/JA sticker. Dat heeft onder andere te maken met folders die in de krant worden gestoken en de kosten per verspreiding. Maar ook met lokale journalistiek en de Gemeentepagina. Wij adviseren u dan ook om de uitgeverijen en verspreidingsorganisaties en hun belangen te betrekken in uw afweging.

Stel communicatie- en uitvoeringsbudget beschikbaar
Om het opt-in systeem in te kunnen voeren, is het van belang om ondernemers, verspreiders, uitgeverijen en inwoners goed en tijdig te informeren. Bij het voorstel zit echter geen dekkingsvoorstel en er is ook geen voorstel om hiervoor middelen beschikbaar te stellen. Het college adviseert de raad voorafgaand aan de inwerkingtreding voor 2023 eenmalig € 60.000,- beschikbaar te stellen door deze lasten te betrekken bij de berekening Afvalstoffenheffing 2023. Dit betreft kosten voor:

- Projectleiding € 20.000,-
- Communicatie: € 40.000,-
    - Persbericht, gemeentepagina, sociale media;
    - Aanpassen website;
    - Informeren van inwoners, ondernemers, uitgeverijen en verspreiders.

In het voorstel geeft de raad aan dat we inwoners per brief zullen informeren over de wijzigingen en daarbij een NEE-NEE stickers voegen. Het college adviseert de raad om géén NEE-NEE stickers bij te voegen. Dat heeft twee redenen: 1) dat staat qua communicatie haaks op de invoering van de JA-JA stickers en 2) de mensen die hier geen gebruik van gaan maken zullen de sticker weggooien (verspilling). Wel kan in de brief gewezen worden op de mogelijkheden tot het verkrijgen van de sticker.

Denk aan de gevolgen voor Toezicht en Handhaving
Toezicht en handhaving is in het huidige opt-out-systeem geen taak van gemeenten. Als een inwoner ondanks een NEE/JA of NEE/NEE sticker reclame ontvangt, kan hij/zij een klacht indienen bij de reclamebranche. Die wordt dan via een zelfreguleringssysteem van de Stichting Reclame Code verwerkt. De handhaving van het opt-in systeem is daar (op dit moment) niet belegd en komt bij de gemeente te liggen. Door de invoering van het opt-in systeem trekken we als gemeente de verantwoordelijkheid voor toezicht en handhaving op de naleving ervan naar ons toe. Dit kost met name menskracht.

Voor het team Stadstoezicht (toezicht) en team Ruimtelijke Dienstverlening (handhaving) komt dit bovenop de bestaande werkzaamheden en vraagt dus extra capaciteit. Het is inschatting dat het voor Harderwijk zal gaan om enkele tientallen klachten/meldingen die onderzocht moeten worden. Op dit moment wordt gedacht aan 0,2 fte. Het college adviseert de gemeenteraad om in het voorstel hiervoor gedurende twee jaren budget beschikbaar te stellen door deze lasten te betrekken bij de berekening Afvalstoffenheffing 2024 en 2025 (€ 15.000 per jaar).

Er dient een handhavingsprocedure te worden opgesteld en vastgesteld
Om op een eenduidige manier te kunnen optreden nadat een inwoner een melding heeft gedaan, is van belang dat het college een handhavingsprocedure hiervoor gaat opstellen. Als en wanneer de raad de opt-in regeling wil invoeren, dan zal het college aan de gang gaan met opstellen en vaststellen van een handhavingsprocedure. Denk daarbij aan het sanctiesysteem, wie wordt verantwoordelijk gehouden (verspreider of ondernemer), de hoogte van de sanctie, etc. Maar ook aan prioritering via de handhavingsmatrix.

Evalueer na een jaar
Het college adviseert om de opt-in regeling na een jaar na inwerkingtreding te evalueren.

Zie verder bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Omgevingswet
Niet van toepassing.

Financiën
In het initiatiefvoorstel is rekening gehouden dat door de invoering van het opt-in systeem er minder oud papier komt en daarmee ook een verminderde jaarlijks opbrengst van € 18.000,-. De prijzen voor oud papier fluctueren ten gevolge van de wereldeconomie. Deze verminderde opbrengsten komen ten laste van de afvalbegroting en daarmee de Afvalstoffenheffing.

Aan de invoering van de JA/JA sticker zijn daarnaast kosten verbonden, met name voor de communicatie over de verandering van het systeem. Bij het initiatiefvoorstel zit echter geen dekkingsvoorstel en er zit ook geen voorstel om hiervoor middelen voor beschikbaar te stellen. Het college adviseert de gemeenteraad om voorafgaand aan de inwerkingtreding voor 2023 eenmalig € 60.000,- beschikbaar te stellen via de Kadernota 2023-2026 en dit als een bestuurlijke verplichting op te nemen. Dit betreft kosten voor:

- Projectleiding € 20.000,-
- Communicatie: € 40.000,-
    - Persbericht, gemeentepagina, sociale media
    - Aanpassen website
    - Informeren van inwoners, ondernemers, uitgeverijen en verspreiders.

Voor het team Stadstoezicht (toezicht) en team Ruimtelijke Dienstverlening (handhaving) komt de toezicht en handhaving van het opt-in systeem bovenop de bestaande werkzaamheden en vraagt dus extra capaciteit. Op dit moment wordt gedacht aan 0,2 fte. Het college adviseert de gemeenteraad om in het voorstel hiervoor gedurende twee jaren budget beschikbaar te stellen door deze lasten te betrekken bij de berekening Afvalstoffenheffing 2024 en 2025 (€ 15.000 per jaar).

Zonder de financiële dekking voor de communicatie- en uitvoeringsbudget en de toezicht en handhaving is het echter niet uitvoerbaar. Dat gaat om € 60.000,- eenmalige communicatie- en uitvoeringskosten + € 15.000,- voor twee jaren voor de toezicht en handhaving.

Duurzaamheid
Het opt-in systeem draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente door verspilling van papier en inkt tegen te gaan en het aantal kilometers te verminderen dat voertuigen moeten afleggen in het logistieke proces van de productie, verspreiding en het inzamelen van drukwerk.

Communicatie

Ingeval de gemeenteraad besluit het opt-in systeem in te voeren, dan zal er een communicatieplan moeten worden opgesteld om inwoners, ondernemers, uitgeverijen en verspreiders te informeren over de wijzigingen.

Evaluatie
Het college adviseert de raad het opt-in systeem een jaar na de inwerkingtreding te evalueren.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief aan college initiatief CU D66
2. Initiatiefvoorstel opt-in voor ongeadresseerd reclamedrukwerk – definitief
3. Harderwijk - Milieu-impacttool-ja-ja-sticker-vng-rebel
4. (concept) Raadsbesluit Wijzigen van de Afvalstoffenverordening ivm opt-in-systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk
5. Raadsinformatiebrief met het advies van het college